

حسی و مادی است، بنابراین ظاهر زندگی افراد اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. قریایی‌مقدم با اشاره به اینکه در طول تاریخ بشر ذهنیت عقلانی و شهودی را پشت‌سر گذاشته و از قرن ۱۶ به بعد ذهنیت مادی و اهمیت به مادیات بر جوامع بشری چیره شده، می‌گوید: «در چنین ذهنیتی دارایی افراد ارزش پیدا می‌کند، البته در چنین جوامعی خودخواهی، خودمداری و نفع‌پسندی رو به فروزی می‌رود.» این جامعه‌شناس ادامه می‌دهد: «چنین دیدگاهی تنها به زندگی مادی و انتخاب همسر و... معطوف نیست و حتی در مراسم سوگواری هم به شکلی به نمایش گذاشته می‌شود.» بنابرنظر این جامعه‌شناس، ورود آیت‌م‌هایی که هیچ سنخیتی با مراسم سوگواری‌مان ندارد، یکی از بهانه‌هایی است برای به رخ‌کشیدن دارایی و سطح اجتماعی.

چشم و هم‌چشمی به بدنه جامعه آسیب می‌زند

به گفته «امان‌الله قریایی‌مقدم»، در علم جامعه‌شناسی دو نوع کنش متقابل وجود دارد، در کنش متقابل پیوسته افراد با یکدیگر همکاری، مساعدت، وفاق و اشتراک منافع دارند و همه به یک سو حرکت می‌کنند، اما در کنش متقابل گسسته افراد در عین حال که برای سبقت‌جویی و رقابت تلاش می‌کنند، سعی بر این دارند مانعی بر سر راه دیگری قرار دهند تا به اهداف خود نرسد؛ «بیسته به نوع جامعه، فرهنگ، توسعه‌یافتگی و عقب‌ماندگی نحوه چشم و هم‌چشمی و تجمل‌گرایی متفاوت است. اگر چشم و هم‌چشمی موجب اسراف شود، به جز تخریب و آسیب‌زدن به بدنه جامعه نتیجه دیگری نخواهد داشت.»

مراسم اضافی که باب شده گاها باطل هستند

در مراسم خاکسپاری از سال‌های گذشته مراسمی اضافی باب شده که گاهی اوقات باطل هم هستند. به گفته «محمدحسین فلاح‌زاده» به «شهروند»، مرگ و حیات، دست خداست و آنچه ما نسبت به میت انجام می‌دهیم از غسل، کفن و دفن گرفته تا حتی جزئیاتی همچون دعا و تلقین و... دستور دین هستند. بنابرنظر این کارشناس مذهبی، اگر اعتقادی به قیامت و برزخ نداشتیم، اموات را جایی رها می‌کردیم، در حالی که برای مراسم خاکسپاری دستوراتی در دین داریم، حتی در آموزه‌های دینی در مورد جزئیات و تشریفات مراسم دستوراتی داریم. به گفته «فلاح‌زاده»، در آموزه‌های دینی تاکید شده همراه میت چیزی دفن نشود جز سه تکه کفن چون هیچ اثری برای میت ندارد: «دفن اموال و اشیا با میت در دین کاملاً نهی شده، چون اموال متوفی برای وراث است و شاید یکی از وراث راضی نباشد و این حق الناس است.»

قبر، سنگ گران و... شرعا جایز نیست

طبق دستور و آموزه‌های دینی سنگ‌های گران‌قیمت برای قبرها نباید استفاده شود، حتی اگر از اموال میت برای این سنگ‌ها هزینه شود، چون هم اسراف است و هم حق الناس. بنابرنظر این کارشناس مذهبی، حتی تاکید شده قبری که بعد از ۴۰-۵۰ سال خراب می‌شود، لزومی به بازسازی ندارد، مگر اینکه متوفی امام یا امامزاده باشد.

طبق آموزه‌ها و دستورات دینی مستحب است برای خانواده‌ای که در سوگ عزیزی به عز‌نشسته غذا ببریم، این در حالی است که خانواده عزادار مجبور است با تحمل هزینه‌های گزاف برای مهمانان غذا تهیه کند. به گفته «فلاحی‌زاده»، اگر میت صغیر داشته باشد، اصلاً نباید چنین هزینه‌هایی بشود و شرعا جایز نیست: «اگر از اموال خود میت هم هزینه شود، مستحب است.» بنابرنظر این کارشناس مذهبی، قبر گران‌قیمت هم مذموم است: «برخی آرامستان‌ها وقف هستند، اما باز شاهدیم هزینه قبر گرفته می‌شود و توصیه‌ام این است اگر کسی توان دارد زمین‌هایی را خریده و برای دفن متوفیان وقف کند تا هزینه خاکسپاری کاهش بیابد.»

زندگی در قبر و آخرت با زندگی در دنیای مادی متفاوت است

به گفته «فلاحی‌زاده»، توصیه شده برای میت قرآن و دعا خوانده شود و اگر وظایف دینی برعهده دارد، وراث به‌جا بیاورند تا در آخرت به درد میت بخورد. بنابرنظر این کارشناس مذهبی، بخشی از جامعه برای اینکه حرف و حدیثی نباشد زیر بار گزاف مراسم خاکسپاری مقروض می‌شوند که این درست نیست: «بردن دسته‌گل سر مزار هم توصیه نشده، چون زندگی در قبر و آخرت با زندگی در دنیای مادی متفاوت است.» «فلاحی‌زاده» با اشاره به وصیت سردار سلیمانی که گفته بودند روی سنگ قبرم بنویسید سرباز ادامه می‌دهد: «سردار سلیمانی با آن همه خدمات بدون هیچ تمایزی در میان شهدای دیگر به خاک سپرده شده است. با برگزاری برخی مراسم اضافی به اسراف، ریا و چشم و هم‌چشمی‌ها دامن نزیم.»

سال گذشته ۱۶۷میلیارد تومان پرداخت شد

تامین اجتماعی در راستای کاهش فشار مالی بر دوش خانواده بازماندگان، پس از فوت افراد تحت پوشش بیمه تامین اجتماعی، به خانواده آنها کمک‌هزینه کفن و دفن پرداخت می‌کند. این کمک‌هزینه، از سوی سازمان تامین اجتماعی کشور، به همسر، فرزند یا پدر و مادر فرد متوفی بیمه‌شده یا مستمری‌بگیر فوت‌شده، پرداخت می‌شود. در ماه ۹ماه ۱۴۰۱، ۱۶۷میلیارد تومان در قالب کمک‌هزینه مراسم ترحیم به ۴۶هزار و ۴۴۴ نفر از بیمه‌شدگان و مستمری‌بگیران تامین‌اجتماعی یا بازماندگان واجد شرایط پرداخت شده است. در سال ۱۴۰۰ در مجموع به ۸۱هزار نفر متقاضی واجد شرایط ۲۱۲میلیارد تومان پرداخت شده بود. به گفته مدیرکل امور بیمه‌شدگان سازمان تامین‌اجتماعی، تا سال ۸۶ رقم کمک‌هزینه در شهرهای مختلف براساس جمعیت هر شهر، متفاوت بود، اما از سال ۸۶ به بعد، مبلغ پرداختی به یک ماه حداقل حقوق زمان فوت برمبنای مصوبه شورای‌عالی کار اصلاح شده و در تمامی شهرها به‌صورت یکسان پرداخت می‌شود.

به گفته «مهدی شکوری»، براساس آخرین آمارها، ۱۴میلیون نفر از جمعیت کشور به عنوان بیمه‌شده اصلی و بیش از ۴میلیون نفر به عنوان مستمری‌بگیر یانزشتگی، ازکارافتادگی و بازماندگان از تعهدات بلندمدت و کوتاه‌مدت بیمه‌ای و درمان بهره‌مند می‌شوند؛ و با احتساب اشخاص تبعی تحت تکفل این گروه‌ها، در مجموع بیش از ۴۴میلیون نفر از جمعیت کشور ض‌ضو خانواده تامین اجتماعی به شمار می‌روند.»

«شهروند» به بهانه افزایش ۳۰درصدی قیمت قبر، وضعیت قیمت قبرها و مراسم‌های گران‌قیمت را بررسی می‌کند

مُردن‌های میلیاردی!

«امان‌الله قریایی مقدم جامعه‌شناس در گفت‌وگو با «شهروند»: چشم‌وهم‌چشم یکی از ناهنجاری‌های اجتماعی است. پدیده‌ای که چند سالی است در مراسم خاکسپاری و سوگواری‌ها هم شاهد آن هستیم

محمدحسین فلاحی‌زاده کارشناس مذهبی در گفت‌وگو با «شهروند»: با برگزاری برخی مراسم اضافی به اسراف، ریا و چشم و هم‌چشمی‌ها دامن نزیم

[لایلا مهداد] بهشت زهرا در سال ۱۳۴۹ احداث شده و فعالیت خود را آغاز کرده و تاکنون ۲میلیون نفر در آن دفن شده‌اند. آرامستانی که حدود ۵۳سال سن دارد و به روایت خبرها هم دچار فرسودگی است و هم دیگر جای زیادی برای دفن متوفی‌های پایتخت ندارد. طبق قوانین، موضوع آرامستان‌ها جزو وظایف شهرداری‌ها به حساب می‌آید. قیمت قبر یکی از مسائل آرامستان‌هاست که طبق مصوب شورای شهر هرساله تعیین می‌شود. نرخ‌ی که به گفته مدیرعامل سازمان بهشت‌زهرا، سال آینده شاهد افزایش ۳۰درصدی خواهد بود.

افزایش بیش از سقف ۳۰درصد نخواهد بود

به گفته مدیرعامل سازمان بهشت‌زهرا، طبق لایحه نرخ خدمات بهشت زهرا(س) در سال ۱۴۰۲ در قطعات روز دفن بهشت زهرا یک قبر به‌صورت رایگان به مردم داده می‌شود. «تاجیک» ادامه می‌دهد: «این اقدام تاکنون در هیچ آرامستانی انجام نشده و یکی از ویژگی‌های لایحه خدمات بهشت زهرا به حساب می‌آید.» بنابرنظر «تاجیک»، در لایحه سال آینده پیشنهاد کردیم برای دو طبقه دیگر الزامی به‌منظور ذخیره وجود نداشته باشد. در موضوع خدمات هم آیت‌م جدیدی اضافه نکردیم و میانگین افزایش نرخ خدمات ۳۷درصد بوده است.

۳۸میلیون و ۵۰۰هزار تومان، دو طبقه اضافی ۷میلیون و ۸۰۰هزار تومان

قیمت قبر در سال ۱۴۰۲ در ناحیه یک، ۳۸میلیون و ۵۰۰هزار تومان، ناحیه دو، ۲۳میلیون و ۷۰۰هزار تومان و در ناحیه سه، ۱۴میلیون و ۳۰۰هزار تومان بود. به گفته مدیرعامل سازمان بهشت زهرا، برای دو طبقه خالی در قطعات روز، یک طبقه رایگان داده می‌شود، اما اگر خانواده متوفی بخواهد دو طبقه دیگر را خریداری کند، هر طبقه ۳میلیون و ۹۰۰هزار تومان بود. بنابرنظر «جواد تاجیک»، برای پیش خرید ۳۰درصد به‌مبالغ اعلام‌شده، اضافه می‌شد.

قیمت قبر در سال ۱۴۰۱؛ ۱۴میلیون و ۲۵۰هزار تومان

معاون عروجیان سازمان بهشت حضرت زهرا اسفند ۱۴۰۰ اعلام کرده بود: «یک طبقه قبر در قطعات جدید رایگان است.» «روح‌الله محسنی» گفته بود: «قیمت طبقات دیگر یک‌و‌ونیم است و در قطعات قدیمی از ۱۴میلیون تا ۲۵میلیون تومان نرخ‌گذاری شده است.» «محسنی» گفته بود: «قبر طبقه پایین رایگان است و تنها هزینه خدمات را که نزدیک یک تا یک‌میلیون و ۲۰۰هزار تومان است، محاسبه می‌کنیم.»

معاون عروجیان سازمان بهشت حضرت زهرا در همان برهه اعلام کرده بود: «دو طبقه بالای، طبقه‌ای دومیلیون و ۵۰۰هزار تومان است، یعنی هر دو طبقه ۵میلیون تومان و این کف قیمت قبوری است که در سازمان بهشت زهرا وجود دارد.» بنابر اعلام معاون عروجیان، ناحیه دو که از قطعه ۲۰ تا ۲۵۸ است، طبقه‌ای ۱۴میلیون و ۱۰۰هزار تومان بوده است، یعنی سه طبقه ۴۲میلیون و ۳۰۰هزار تومان می‌شد. ناحیه یک که از قطعه یک تا ۱۱۲ است، طبقه‌ای ۲۵میلیون تومان قیمت‌گذاری شده بود، یعنی اگر یک قبر سه طبقه واگذار می‌شد، ۷۵میلیون تومان هزینه‌اش می‌شد.

یارانه ۴۵۰میلیارد تومانی برای تغسیل و تکفین

به گفته «تاجیک»، در مقایسه‌ای که میان سازمان بهشت زهرا با سایر آرامستان‌های کلانشهرهای کشور در ارائه خدمات و بهای نرخ این خدمات انجام شده، بهشت زهرا ۷۰درصد کمتر از آرامستان‌های کلانشهرهای کشور است: «سالانه برای بهای خدمات تغسیل و تکفین حدود ۴۵۰میلیارد تومان به‌صورت یارانه پرداخت می‌شود.» بنابرنظر «تاجیک»، هزینه قبر برای کودکان تا هفت سال در سازمان بهشت زهرا رایگان است: «در لایحه امسال هم مقرر شد هزینه تغسیل و تکفین برای کودکان زیر هفت سال دریافت نشود.»

۷۰درصد هزینه‌ها از محل فروش قبرها تامین می‌شود

به گفته مدیرعامل سازمان بهشت زهرا، منبع اصلی درآمد بهشت زهرا از فروش قبر است. بنابرنظر «تاجیک»، ۷۰درصد هزینه‌ای که بابت خدمات از شهروندان دریافت نمی‌شود، از محل فروش قبرها تامین می‌شود. «تاجیک» ادامه می‌دهد: «درخصوص تامین هزینه احداث سه آرامستان جدید در تهران، طبق دستور

مرگ و حیات، دست خداست و آنچه ما نسبت به میت انجام می‌دهیم از غسل، کفن و دفن گرفته تا حتی جزئیاتی همچون دعا و تلقین و... دستور دین هستند. بنابرنظر این کارشناس مذهبی، اگر اعتقادی به قیامت و برزخ نداشتیم، اموات را جایی رها می‌کردیم، در حالی که برای مراسم خاکسپاری دستوراتی در دین داریم، حتی در آموزه‌های دینی در مورد جزئیات و تشریفات مراسم دستوراتی داریم